

UKA 2025/91: Inatsisissatut siunnersuutiniq suliaqartarneq pillugu malitassiat atuuttut allanngortinneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani, nunat tamat akornanni pisussaaffinnut, nunat tamat akornanni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat malitassaanni pisussaaffinnut tunngatillugu inatsisissatut siunnersuummi inuit pisinanatitaaffiit aamma nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiit tunngasunik nassuiaasiortoqartassalluni. Naalakkersuisut suleriaasiat nutaaq ulloq 1. januar 2026 atuutilissaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen Jensen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Naalakkersuisut Siulittaasuut)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen Jensen siunnersuuteqarneranut, taamaalillunilu inatsisiliortumut aalajangiinissamut tunngavissaqarlunissap qulakkeernissaanut soqutiginninneranut, qutsavigaara.

Inatsisilerinnermut malittarisassat maleruagassatut ineriartortuutut, ullutsinnut malinnaasutut, isineqartussaasut, Naalakkersuisut isumaqatigaat. Inatsisip pitsaassuseqarlunissaanut piumasaqaatit piffissap ingerlanerani allanngorsinnaapput. Maannakkut malittarisassat annertunerpaatigut 2011-meersuupput, 2023-mi ilai iluarsineqarsimallutik. Siunertaavoq piffissami aggersumi malittarisassat sukumiisumik misissorneqassasut, pissutigalugu tusarniaanernut suleriaatsinut il.il. tunngatillugu erseqqissaasoqarnissaat kommunit kissaatigisimammassuk.

Inatsimmut nassuiaatinik ilusilersuisarnermorpiaq tunngatillugu, inatsisissatut siunnersuutip inuit pisinnaatitaaffiit tunngasortaannut nassuiaasoqarnissaa, malittarisassani atuuttuni sillimaffigineqarpoq. Tamanna inatsimmut nassuiaatit nalinginnaasut immikkoortuani ”2-mi. Siunnersuummi immikkoortut pingaarnert” ataanni pisussaavoq, kisianni aatsaat siunnersuut ”assersuutigalugu inatsimmut tunngaviusunut, Europami Inuit pisinnaatitaaffii pillugit nunani tamalaani isumaqatigiisummut imaluunniit nalinginnaasumik inatsisinut tunngaviusunut tunngatillugu annertunerusunik isumaliutersuuteqarnissamut pissutissaqalersitsisimappat”.

Tamatuma saniatigut inatsimmut nassuiaatini immikkoortoq ”6. Innuttaasunut sunniutaasussat” ataanni ilaatigut piumasaqaataavoq, ”innuttaasut inatsisini inissisimanerannut inatsisitigullu isumannaatsuunissaannut, soorlu inuup pisinnaatitaaffiini nammineertuuneranilu akuliuttoqarluni, naammagittaalliornissamut periarfissat allanngornerannut il.il.” sunniutaasussat annertuut, siunnersuutip malitsigisassai paasisutissiissutigineqartussaapput. Aamma siunnersuutip inooqatigiinnermut sunniutissai tassani paasisutissiissutigineqartussaapput.

Kiisalu siunnersuut assersuutigalugu ”nunap immikkoortuani politikikkut sunniuteqartussaappat imaluunniit Namminersorlutik Oqartussanut imaluunniit naalagaaffeqatigiinnermut atassuteqarnermut sunniuteqartussaappat”, tamanna immikkoortoq ”7. Sunniutaasussat annertuut allat” ataanni paasisutissiissutigineqartussaavoq.

Aamma immikkoortup taassuma ataani, assersuutigalugu nunanut allanut politikkikkut sunniutaasussat nassuiarneqartussaapput.

Taamaattumik oqartoqarsinnaavoq inatsisilerinermut malittarisassat ullumikkut inatsisissatut siunnersuutit Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffii pillugit paasisutissiinissamut pisussaaffimmik imaqaarsut, ilanngullugit inuit pisinnaatitaaffii aamma nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii. Peqatigisaanik siunnersuuteqartoq isumaqarmat suliaasaqarfiit taakkua maannamut pisarsimasunit annertunerusumik ukkatarineqartariaqartut, Naalakkersuisut paasisinnaavaat. Malittarisassat 2011-mi oqaasertalersorneqarneranniilli Namminersorlutik Oqartussat nunanut allanut politikkikkut iliuuseqarsinnaalerulersimapput aammalu tamat inuit pisinnaatitaaffiinut aamma nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinut soqutiginninneruleriartorsimallutik. Ineriartorneq taanna malittarisassat iluarsineranni takuneqarsinnaasariaqartoq Naalakkersuisut isumaqatigaat.

Suliaqarnermi tamanna pisinnaavoq immikkoortoq 6-ip qulequtaata ”Innuttaasunut sunniutaasussat”-niit ”Inuit pisinnaatitaaffii aamma innuttaasunut sunniutaasussat”-nut allanngortinneratigut. Peqatigisaanik immikkoortoq 7-ip qulequtaa ”Sunniutaasussat annertuut allat”-niit ”Nunani allani atassuteqarnernut, nunap immikkoortuinut politikkimut sunniutaasussat kiisalu sunniutaasussat allat”-nut allanngortinneqarsinnaavoq. Taamaalilluni malittarisassani immikkoortut taakkua ataanni paasisutissiisussaataitaneq sukumiisunngortinneqarsinnaavoq, ilanngullugu inatsisissamut siunnersuut inuit pisinnaatitaaffiinut aamma nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinut sunniuteqanngitsoq naliliisoqartillugu, tamanna erseqqissumik paasisutissiissutigineqartassasoq.

Taamatut oqaaseqarlutik Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuummut tapersersuinertik nalunaarutigaat aammalu inassutigalugu Inatsisartut kajumittumik suliarissagaat.